

Sygn. akt III Cz 1975/15

POSTANOWIENIE

Dnia 21 stycznia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący-Sędzia: SO Magdalena Hupa-Dębska

Sędziowie: SO Barbara Braziewicz (spr.)

SR (del.) Maryla Majewska - Lewandowska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 21 stycznia 2016 r.

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K.

przeciwko M. T. (1) i M. T. (2)

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda

na rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 2 wyroku Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju

z dnia 21 sierpnia 2015 r., sygn. akt I C 733/13

postanawia:

1. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że zasądzić od powoda na rzecz pozwanych solidarnie kwotę 3378 (trzy tysiące trzysta siedemdziesiąt osiem) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania;

2. zasądzić od powoda na rzecz pozwanych solidarnie kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

SSR (del.) Maryla Majewska – Lewandowska SSO Magdalena Hupa – Dębska SSO Barbara Braziewicz

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem, zawartym w punkcie 2 wyroku z dnia 21 sierpnia 2015r. Sądu Rejonowego w Jastrzębiu-Zdroju w sprawie I C 733/13, Sąd zasądził od powoda (...) sp. z o.o. w K. na rzecz pozwanych M. T. (1) i M. T. (2) kwoty po 2889 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania. W uzasadnieniu Sąd podniósł, że orzeczenie o kosztach oparł o art. 98 k.p.c., obciążając nimi powoda będącego stroną, która proces przegrała. Na koszty poniesione przez każdego z pozwanych złożyły się wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 2400 zł, stosownie do § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł oraz opłata od zarzutów od nakazu zapłaty w kwocie 600 zł, zgodnie z § 6 pkt 5 w zw. z § 13 ust. 2 pkt 1 w/w rozporządzenia. Sąd Rejonowy ustalając wysokość kosztów postępowania miał na uwadze, iż w obecnym stanie prawnym każdemu z wygrywających proces współuczestników reprezentowanych przez tego samego adwokata lub radcę prawnego sąd winien zasądzić zwrot kosztów zastępstwa procesowego, co znajduje uzasadnienie w gramatycznej i funkcjonalnej wykładni art. 98§1 k.p.c.

Powód wniósł na postanowienie zawarte w punkcie 2 wyroku zażalenie w części, a mianowicie w zakresie zasądzenie od powoda na rzecz strony pozwanej dodatkowej kwoty 2.400zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego tj. dodatkowo po 1.200zł na rzecz każdego z pozwanych. Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił naruszenie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 72 § 1 pkt 1 k.p.c. oraz w zw. z § 6 pkt 5 powyżej cytowanego rozporządzenia poprzez błędne zasądzenie na rzecz każdego z pozwanych zwrotu kosztów zastępstwa procesowego po 2.400 zł, podczas gdy do kosztów niezbędnych do celowego dochodzenia praw i celowej obrony należnych wygrywającym proces współuczestnikom materialnym i reprezentowanym przez tego samego adwokata zalicza się koszty w wysokości odpowiadającej wynagrodzeniu jednego pełnomocnika. We wnioskach powód wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez zasądzenie na rzecz pozwanych kwoty 3.378 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 2.434 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa oraz zasądzenia na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych. W uzasadnieniu podniósł, że orzeczenie Sądu Rejonowego jest nieprawidłowe. Stwierdził, że w niniejszej sprawie strony łączyło współuczestnictwo materialne w rozumieniu art. 72§1 pkt 1 k.p.c., gdyż zostało skierowane przeciwko pozwanym roszczenie oparte na wekslu, co oznacza, że przedmiot sporu stanowił ich wspólny obowiązek oparty na tej samej podstawie faktycznej i prawnej, a stanowisko i obrona pozwanych były te same, niepodzielne i oparte na tych samych zarzutach. Z kolei Sąd błędnie uznał, że po stronie pozwanej istniało współuczestnictwo formalne. Skarżący stwierdził, iż wówczas gdy mamy do czynienia ze współuczestnictwem materialnym współuczestnikom przysługuje tylko zwrot kosztów zastępstwa odpowiadający wynagrodzeniu jednego pełnomocnika. Nadto wskazał, że także przy współuczestnictwie formalnym należy brać pod uwagę nakład pracy pełnomocnika, gdyż nie można zgodzić się z tym, że jego zaangażowanie jest znacząco większe niż gdyby reprezentował tylko jednego uczestnika postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie powoda odniosło skutek.

Zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Zatem to powód w niniejszej sprawie winien zwrócić przeciwnikowi, - pozwanym koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony.

Problematiczne pozostaje jednak rozliczenie kosztów, w tym zastępstwa procesowego, na rzecz współuczestników sporu. Jest to kwestia, która została w zasadzie pominięta przez ustawodawcę, który jedynie wypowiedział się, co do kwestii odpowiedzialności współuczestników za koszty, gdy są oni stroną proces przegrywającą (art. 105 k.p.c.), pozostawiając dalsze ustalenia w zakresie sposobu rozliczenia kosztów doktrynie prawa i judykaturze.

Podstawową kwestią wymagającą rozważenia w niniejszej sprawie jest ustalenie rodzaju współuczestnictwa występującego po stronie pozwanej. W ocenie Sądu Okręgowego, zgodzić należy się ze skarżącym, że w niniejszej sprawie współuczestnictwo po stronie pozwanej ma charakter współuczestnictwa materialnego, a nie formalnego jak przyjął to Sąd Rejonowy.

W niniejszej sprawie z woli powoda, który skierował przeciwko pozwanym roszczenie oparte na wekslu, uznając, iż przedmiot sporu stanowi ich wspólny obowiązek oparty na tej samej podstawie faktycznej i prawnej, pozwanych łączyło współuczestnictwo materialne w rozumieniu art. 72§1 pkt 1 k.p.c. Należy podkreślić, iż to powód przede wszystkim określał granice podmiotowe powództwa w pozwie i on zgłasza wnioski o rozszerzenie zakresu podmiotowego procesu (art. 194 § 1-3, art. 196 § 1 i 2k.p.c.).

Powód dochodził swojego roszczenia od pozwanego M. T. (1) jako wystawcy weksla i od pozwanej M. T. (2) jako poręczyciela. Należy zauważyć, iż Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23 listopada 1982r., w sprawie IV PR 329/82 stwierdził, iż współuczestnictwo w sporze dłużnika głównego i poręczycieli wekslowych jest współuczestnictwem materialnym, przy czym podkreślono, że nie ma ono charakteru współuczestnictwa jednolitego. Jest to stanowisko nadal aktualne i akceptowane przez doktrynę (tak np. Andrzej Zieliński [w:] (red.) A. Zieliński, Kinga Flaga-Gieruszyńska „Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz” Warszawa 2015; Czech [w:] (red.) Andrzej Marciniak,

Kazimierz Piasecki „Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz do artykułów 1–366. Tom I”). Także przyjmuje się, iż jednorodny charakter współuczestnictwa materialnego wywodzący się ze wspólności obowiązków mają przypadki oparte na odpowiedzialności in solidum (wyr. SN z 10.8.1976 r., IV PR 115/76, OSNC 1977, Nr 4, poz. 77).

Z kolei według art. 366 k.c., odpowiedzialność solidarna dłużników polega na tym, że wierzyciel może żądać całości lub części świadczenia od wszystkich dłużników łącznie, od kilku z nich lub od każdego z osobna. Wybór ten jest uprawnieniem wierzyciela (powoda). W wymiarze procesowym pozwanie kilku dłużników solidarnych rodzi postać współuczestnictwa zwanego materialnym (art. 72 § 1 pkt 1). Natomiast osoby pozwane w charakterze dłużników solidarnych są współuczestnikami materialnymi ze względu na łączącą się z solidarnością bierną wspólność obowiązków dłużników (post. SN z 6.6.2012 r., IV CZ 14/12, L.).

Zgodnie z zasadami w przedmiocie kosztów procesu, wygrywający współuczestnicy sporu przy współuczestnictwie materialnym, jeśli są zastąpieni przez tego samego adwokata lub radcę prawnego, otrzymują zwrot kosztów wynagrodzenia jednego adwokata (radcy prawnego) (por. post. SN z 11.5.1966 r., I CZ 36/66, L.). Także Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 30 stycznia 2007r., w sprawie o sygn. akt III CZP 130/06, stwierdził, iż wygrywającym proces współuczestnikom, o których mowa w art. 72 § 1 pkt 1 k.p.c., reprezentowanym przez tego samego radcę prawnego, sąd przyznaje zwrot kosztów w wysokości odpowiadającej wynagrodzeniu jednego pełnomocnika. Zatem wygrywającym proces współuczestnikom, reprezentowanym przez tego samego adwokata, sąd przyznaje zwrot kosztów w wysokości odpowiadającej wynagrodzeniu jednego pełnomocnika, biorąc pod uwagę, zgodnie z art. 109 § 2 k.p.c., celowość poniesionych kosztów oraz niezbędność ich poniesienia z uwagi na charakter sprawy, a w sytuacji reprezentowania strony przez zawodowego pełnomocnika, także niezbędny nakład pracy pełnomocnika oraz czynności podjęte przez niego w sprawie, a także charakter sprawy i wkład pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia (post. SN z 7.4.2011 r., IV CZ 142/10, L.). W wypadku współuczestnictwa materialnego wydając rozstrzygnięcie o kosztach zastępstwa procesowego na rzecz współuczestników materialnych zastępowanych przez tego samego adwokata należy zatem zasądzić jedynie kwotę, która odpowiada wysokości wynagrodzenia jednego pełnomocnika profesjonalnego, bez względu na ilość współuczestników biorących udział w sprawie. Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy zmienił zaskarżone postanowienia Sądu Rejonowego i zasądził od powoda na rzecz pozwanych solidarnie kwotę 3.378zł tytułem zwrotu kosztów postępowania. Przy czym na kwotę tą złożyły się 2400 zł tytułem zastępstwa procesowego na podst. §2 w zw. z § 6 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, 944 zł tytułem zwrotu opłaty od zarzutów od nakazu zapłaty i po 17zł (34 zł) tytułem opłat skarbowych od pełnomocnictw udzielonych przez każdego z pozwanych ich pełnomocnikowi.

Na marginesie Sąd Okręgowy zauważa, że nawet gdy mowa jest o współuczestnictwie formalnym, to sąd obowiązany jest uwzględniać nakład pracy poniesiony przez pełnomocnika, co wynika z treści art. 109 § 2k.p.c., w brzmieniu przed 1 stycznia 2016r. k.p.c., który stanowi, że Sąd orzekając o wysokości przyznanych stronie kosztów procesu bierze pod uwagę celowość poniesionych kosztów oraz niezbędność ich poniesienia z uwagi na charakter sprawy, a w wypadku stron reprezentowanych przez profesjonalnego pełnomocnika bierze się pod uwagę niezbędny nakład pracy pełnomocnika oraz czynności podjęte przez niego w sprawie, a także charakter sprawy i wkład pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia. W powyższej kwestii wypowiedział się ostatnio szeroko Sąd Najwyższy w uchwałach z dnia 10.07.2015r., III CZP 29/15 i 8.10. 2015r., III CZP 58/15 (publ. Biuletyn SN rok 2015, Nr7).

Reasumując, Sąd Okręgowy, w oparciu o art. 386 § 1 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania zażaleniowego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art.98 k.p.c. w z art. 108 §1 k.p.c. oraz §2 w zw. z i § 6 pkt 3 i §13 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 461) , zasądzając 150 zł kosztów zastępstwa procesowego oraz 30 zł opłaty od zażalenia, razem 180 zł.

SSR (del.) Maryla Majewska-Lewandowska SSO Magdalena Hupa-Dębska SSO Barbara Braziewicz